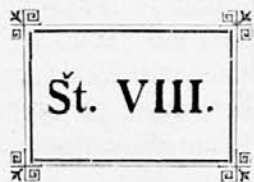
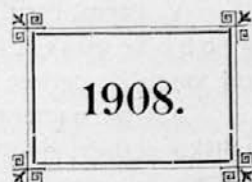

LJUBLJANSKI ŠKOFIJSKI LIST.

Vsebina: 79. Pastirski list vernikom ljubljanske škofije. — 80. Praznovanje letošnjih jubilejev. — 81. Poročilo o delovanju „Sodalitatis St. Cordis“ leta 1907. — 82. O oddaji mašnih intencij v vzhodne pokrajine. — 83. Aktivitetne doklade bogoslovnih profesorjev. — 84. Sanctus Ioannes Chrysostomus declaratur et constituitur Patronus sacrorum oratorum. — 85. Vojaki in dekret: Ne temere. — 86. Poroke oseb vojaškega pokolenja. — 87. Razstava „Naš cesar“ na Dunaju. — 88. Razne opazke. — 89. Slovtvo. — 90. Konkurni razpis. — 91. Škofijska kronika.

79.

Vernikom ljubljanske škofije.

Meseca septembra smo doživeli v Ljubljani tri prežalostne dogodke. Srce mi krvavi, kadar se na nje spomnim, krvaveti mora pa tudi ne le vsakemu katoličanu, ampak vsakemu pravično in pošteno mislečemu človeku.

In na katere dogodke mislim?

I.

Na praznik Marijinega rojstva so naši liberalci in svobodomiselniki položili temeljni kamen za spomin Primožu Trubarju, ki se je rodil ravno pred 400 leti v vasi Rašica pri Velikih Laščah.

Primož Trubar je bil duhovnik in je živel v silno žalostnih časih. Tedaj je življenje v katoliški cerkvi jako propadlo. Klicalo se je po prenovljenju, po izboljšanju. Rimski papeži in drugi učeni ter sveti možje so se prizadevali odstraniti vso gnilobo in krščansko življenje obnoviti; po stoletnem trudu se jim je to izboljšanje posrečilo po določbah tridentinskega cerkvenega zbora.

Med tem so pa hoteli nekateri možje na svojo roko brez poklicanih cerkvenih poglavarjev, da, celo v nasprotju z njimi, cerkev preosnovati, pa so sami v velike zmote zabredli. Tem prištevamo nemškega Martina Lutra, ki je v 16. stoletju začel učiti mnogo krivih nauk, ki je besnel sovraštva proti rimskim papežem, ki so morali njegov nauk obsoditi. On se ni podvrgel, marveč je pogazil svoj duhovski in redovniški stan, ter se oženil z odpadlo redovnico, za seboj je potegnil veliko milijonov Nemcev.

V istem času je med Slovenci živel Primož Trubar, ki je bil duhovnik l. 1531., pridigar v ljubljanski stolni cerkvi, kjer je že luteranske nauke širil in posebno zoper češčenje Matere božje govoril. Škof mu je pridige prepovedal, ljubljanski magistrat pa mu je odprl

cerkvico sv. Elizabete v meščanski bolnišnici, kjer je deset let neovirano krive nauke učil, pa je za seboj potegnil tri kanonike ljubljanske in nekoliko nevrednih duhovnikov. Leta 1542. je bil imenovan za kanonika in pridigarja v stolnici. Kot tak je napadal nauke in obrede sv. katoliške cerkve, oznanjeval je, da sv. maša nič ne velja, da Marije ni treba častiti, norčeval se je iz litanij, iz škofa, kadar je posvečeval duhovnike, in katoliško bogočastje je imenoval malikovanje.

Ker je pa nazadnje prišel ukaz, naj se voditelji novoverskega gibanja zapro, se je Trubar nekoliko časa skrival, potem je pa na Nemško pobegnil leta 1548. in se je tam še bolj vglobil v Lutrove krive nauke. Ker pa teh naukov ni mogel med Slovenci sejati ustmeno, je začel pisati slovenske knjige za duhovnike in vernike, da bi jih za krive Lutrove nauke pridobil. On sam je odpadel od duhovskega stanu, se je oženil in je umrl na Nemškem leta 1586.

Temu možu se je postavil temeljni kamen za spominek. Res, slavnostni govornik je pri polaganju naglaševal, da bo Trubar imel v Ljubljani spominek zato, ker je prvi začel pisati v našem slovenskem jeziku. Toda časopisi in govorniki po drugih krajih so Trubarja slavili ravno zato, ker se je katoliški cerkvi uprl, se odtrgal od Rima in je skušal tudi naše dede od Rima, od katoliške cerkve odtrgati; obžalovali so, da se mu to ni posrečilo in je Slovenec še vedno zvest katoličan.

To je duh, ki je vodil naše svobodomiselce, da so se ogreli za Trubarja in hočejo v Ljubljani imeti njegov spominek. Ali ni to grozno in pred Bogom grešno? Ali ni to proslavljevanje upora proti Bogu, ki je rimskokatoliško cerkev ustanovil, da po njej kraljuje On, večna resnica in svetost, nad narodi, nad državami, nad pozamezniki? Ali ni to proslavljevanje

zmote in krive vere in to v prašanjih, ki se tičejo vsega našega življenja, da, vse naše večnosti?

Zato moram jaz vse to prizadevanje kot Bogu zoprno in torej grešno iz dna duše obsoditi, z menoj pa tudi Vi vsi, ki ljubite resnico in sovražite zmoto.

II.

V istem času so zborovali prvič slovenski svobodomiselci, njim na čelu visokošolec, ki je od katoliške cerkve že odpadel.

Kaj pa nameravajo svobodomiselci? Uničiti katoliško cerkev. Svobodomiselci ne marajo za Kristusa, večina taji samega Boga in neumrjročnost človeške duše, dosledno zaničujejo tudi krščansko življenje sploh. In ravno zato se imenujejo svobodomiselci, ker nočejo tako misliti, kakor uči katoliška cerkev, ampak hočejo o Bogu, početku sveta, o namenu človeka misliti, kakor jim bo njihov od cerkvenega mišljenja osvobojeni razum pokazal.

Toda vpraša se, da li so take svobodne misli tudi resnične? Kaj ne, mi iščemo resnico! Poprej mirovati ne moremo, ne smemo, dokler o Bogu, o duši, o neumrjročnosti nismo dobili resničnega odgovora. Tukaj ni nobene svobode, ampak samo resnica, spoznani resnici se pa moramo podvreči, pa se tudi radi podvržemo, saj ravno po njej kopravimo.

Resničen odgovor nam daje edino le sv. rimsko-katoliška cerkev, ki nas uči, kar nam je razodel Jezus Kristus, ki je pravi Bog. Da je Jezus Kristus pravi Bog, to nas uči vse Njegovo življenje in vsa zgodovina. Zato se pa Jezus Kristus in Njegova cerkev ne more zmotiti; zmotiti se morejo in se tudi motijo posamezni ljudje, tudi cerkveni možje, ne pa cerkev, kateri se še nobena zmota ni mogla dokazati, pač so se zmotni pokazali in dokazali vsi nauki, ki cerkvenim naukom nasprotujejo. To nas, ki resnico ljubimo in iščemo, pri cerkvi drži, radi se ji podvržemo znajoč, da je to edino razumno, edino pametno.

Ravno ta pokorščina, razumna pokorščina pa svobodomiselce peče; ne marajo misliti, kakor uči cerkev in po cerkvi Kristus, ampak misliti hočejo po svoje, misliti svobodno. Ker je pa resnica o Bogu, o duši, o večnosti samo ena, zato ta njihova od cerkvenega nauka osvobodjena, njemu nasprotna misel, ne more biti resnična, ampak zmotna.

Te neizrečene sirote bi človek pomiloval, ko bi si to svobodomiselnost, ta odpad od resnice v zmoto za se ohranili. Toda s tem niso zadovoljni; z vso silo hočejo imeti privržencev. Da bi jih dobili, govore in pišejo o napredku, o luči, o svobodi prepričanja in vesti, o rimskih verigah, o srednjeveški temi, o klerikalizmu: govore in pišejo grdilno in zasramovalno o katoliški cerkvi, o duhovnikih, o papežih; vpijejo, da se vera z vedo ne strinja.

Toda, to jim še ne zadostuje: združujejo se. Združevati so se začeli v Bruselju l. 1880.; od onega leta imajo večkrat skupne sestanke; do sedaj že štirinajst. V Pragi se je pred par leti ustanovil slovenski odsek, ki ima namen Vas, mili verni Slovenci, v tabor svobodne misli potegniti. V ta namen izdajajo list „Svobodna misel“, snujejo po deželi knjižnice, pridobivajo za se razna društva, pridobili so „Prosveto“, ki za nje deluje in pridobivajo posebno „Sokole“, ki naj bodo prvoboritelji „Svobodne misli“, da celo dekleta zbirajo v društvo „Sokolic“, da bi jih prepeljali s svobodno mislijo, s sovraštvom do cerkve, do duhovnikov, do Rima.

In ti slovenski svobodomiselci so se o malem Šmarnu zbrali v Ljubljani. O tem sestanku sami tako-le pišejo: „Koliko pristašev in sodelavcev na protiverskem, protirimskem polju ima „Svobodna Misel“ na Slovenskem, priča jasno prvi zaupni sestanek slovenskih svobodomiselcev, ki se je vršil v ponedeljek 7. septembra v prostorih „Narodnega doma“.

„... naravnost presenečeni so morali biti sklicatelji, ko se je na njihov poziv odzvalo nad 100 udeležencev iz vseh slovenskih dežel. Za prvi in zaupni sestanek vsekako znatno število! Odzvalo se je slovensko ženstvo po svojem ženskem izobraženem društvu, narodno-radikalno in napredno svobodomiselno dijaštvo po svojih zastopnikih. Zastopana je bila nabrežinska čitalnica, da ne omenimo še uglednih obmejnih slovenskih narodnih delavcev, učiteljev, učiteljic, trgovcev itd.“

Tak sestanek se je torej vršil v Ljubljani! Vnemali so se za boj proti katoliški cerkvi, dogovarjali so se, kako se bodo organizirali po celi deželi, kako širili svoje liste, pisali brošure, prirejali predavanja, ustanavljali knjižnice. Za svojega štejejo vsakega, ki se odkrito priznava nasprotnikom katoličanstva, ki je odločen protikatoličan, ki ne veruje v „katoliško malikovanje“.

Vojska se je torej napovedala katoliški cerkvi, vojska njenim naukom, vojska večni resnici! Ali ni to smrtni greh? In ali ne greši smrtno zoper ljubezen do samega sebe, ki čita svobodomiselne časopise in svobodomiselne knjige? Ali ne greši smrtno, kdor hodi k svobodomiselnim prireditvam, se zapisuje v svobodomiselna društva? Vsaj se tako poda v nevarnost, da izgubi svoj največji zaklad, namreč sv. vero, večno resnico in jo zamenja z nevero, strašno zmoto, ki pelje v nesrečno smrt v nesrečno večnost.

Stariši v vesti in pred Bogom ste zavezani, paziti na se in na svoje otroke, na sinove, pa tudi na hčere, da ne padejo v zanjke, v katere jih hočejo vjeti svobodomiselni učitelji, dijaki, visokošolci. To so krivi preroki, o katerih je gevoril Kristus, to so zgrabljivi volkovi v ovčji obleki: varujte se jih, bežite od njih!

III.

Prav žalostni so bili pa dnevi od 18. do konca septembra. Naj Vam še te nekoliko opišem, da bote mogli pravično in resnično o njih presojevati.

Žalibog, da po celi Avstriji divjajo borbe med narodi, med Nemci in Slovani, med Nemci in Slovenci.

Te borbe niso krščanske. Tekom stoletij so se posamezni narodi razvijali, vsak ima svoje posebne lastnosti in svoj poseben jezik; vsak ima pa tudi naravno pravico, da se na svojem potu sebi primerno razvija, da napreduje, da se krepi in da govori v svojem predragem materinem jeziku. Te pravice morajo narodi medsebojno spoštovati in vedno upoštevati.

V Avstriji nas je več narodov, ki smo v eno državo združeni in nas vlada ista starodavna in slavna habsburška vladarska hiša. Taka skupina narodov v eni državi bi bila pravzaprav velika sreča in bi za skupen napredek lahko prav mnogo pripomogla; vsaj ima vsak narod svoje posebne zmožnosti in sposobnosti, pa bi tako eden drugega izpopolnjevali; zraven bi pa še v vseh strokah kulturnega življenja eden z drugim tekmovali. To je pa le mogoče, ako se med seboj spoštujemo, medsebojne pravice priznavamo in si jih ne kratimo, se v prepornih zadevah v krščanski ljubezni in dobrohotnosti sporazumemo in ako država razume razmerja narodov na temelju pravice tako urediti, da se narodi ne pritožujejo.

Kako mogočna bi bila Avstrija, ko bi med narodi tako prijateljsko razmerje vladalo! Toda, žalibog, tega ni. Avstrija ima na čelu katoliško vladarsko hišo, narodi so v ogromni večini katoliški, katoliško življenje se bolj in bolj razvija in razcvita: Avstrija je katoliška država. Ravno zato pa Avstrijo sovražijo; nasprotniki katoliške cerkve so tudi zapriseženi nasprotniki močne Avstrije. Ti hočejo, da Avstrija ne sme biti močna, ampak mora biti slaba; zato pa ne puste miru v njej, ampak hujskajo narod zoper narod in so že zares med narode, posebno med Slovane in Nemce, pravo sovraštvo zanetili, katerega noben ozir na skupni blagor, nobena postava več pogasiti, da, še zmanjšati ne more.

Odtod vidimo besne in surove narodnostne boje v državnem zboru na Dunaju, v deželnem zboru v Pragi in še na raznih drugih mestih. Odtod izvira tudi boj med Nemci in Slovenci, ki divja posebno ob mejah, kjer napreduje ponemčevanje Slovencev, akoravno se leti branijo. Iz take napetosti so izbruhnili izgredi v Ptuj in po Štajerskem proti Slovencem, in potem oni v Ljubljani in po Kranjskem zoper Nemce.

Vsi smo žrtve dolgoletnega, namenoma podražnega hujskanja po celi Avstriji. Pa ko bi vsaj vse te izgrede v pravi luči presojevali! Kar se je v Ptuj proti Slovencem godilo, to so naravnost smrtni grehi zoper

krščansko ljubezen do bližnjega; kar se je pa v Ljubljani godilo proti Nemcem, nesmiselna pobijanja oken in poškodovanje tujega premoženja so smrtni grehi, ne samo zoper ljubezen, ampak tudi zoper pravičnost, ki smo jo bližnjemu dolžni. Zraven pa pride po Štajerskem in po Kranjskem še grešna sovražnost in grešna maščevalnost, katero časopisi vzbujajo, vzdržujejo in razplamenjujejo.

O koliko greha! Zraven se pa še upravičena, krščanka ljubezen do lastne narodnosti in do materinega jezika razpihuje v slepo, brezobzirno strast. Kdo more po pravici meni Slovencu zabraniti, da govorim in pišem slovensko, da imam slovenske napise, in kdo more po pravici ono isto zabraniti Nemcu? Ali ni to krivično, in ako se rabi sila zoper mene ali nasprotno zoper Nemca, ali ni ta sila zopet skrajno krivična in grešna?

Na Nemškem dela v rudokopih več tisoč slovenskih delavcev; in kaj so storili nemški škofje in nemški duhovniki? Da bi mogli Slovencem pomagati, se trdi Nemci uče slovensko, pred tremi leti sta prišla dva nemška duhovnika za več mesecev na Kranjsko, da sta se naučila lepo slovenski govoriti; letos bivata zopet takā dva duhovnika pri nas. Na Dunaju se je dovolila mesečna slovenska služba božja. V Lincu je v deželnem zboru, v prilog Slovanom govoril nemški škof in v Berolinu isto nemški kardinal. Tako je prav, tako mora tudi med nami biti. Slovenci in Nemci se moramo med seboj spoštovati, medsebojnih pravic si ne smemo omejevati, preporne točke pa na temelju pravice in krščanske ljubezni reševati. Vsaj drugače ne bi mogli drug zraven drugega živeti.

Ko bi se mi po teh krščanskih načelih ravnali, ne bi bilo grešnih, strastnih, surovih, krivičnih dogodkov po Avstriji, po Štajerskem in po Kranjskem, ne bila bi se v Ljubljani prelivala človeška kri. To je prežalostna posledica naših mednarodnih, nekrščanskih prepričanj, to so grenki sadovi razvnetega narodnega sovraštva. Vesele se pa sovražniki katoliške Avstrije, katoliške cerkve. Pa vsaj so tudi začetniki teh grešnih izgredov povsod privrženci narodno-naprednih, svobodomiselnih strank. Zato pa tudi obsojamo vse one korake teh strank, s katerimi bi sedaj, ko so na čelu tega strastnega gibanja, mednarodno sovraštvo radi ovekovečili.

Vsi pa, ki verujemo v enega Boga, ki nas je vse vstvaril, v enega Kristusa, ki nas je vse odrešil, ki se torej čutimo in spoznamo kot otroke enega Očeta, kot brate in sestre ene družine, vsi mi hočemo, da med narodi vlada krščanska pravičnost, bratovska ljubezen, medsebojni mir, medsebojno sporazumljenje, in sicer posebno v onih mestih in pokrajinah, kjer narodnosti skupaj žive in so ljudje raznih narodov v

vsem življenju drug na drugega navezani. Naj se poležejo strasti, naj skozi temne megle sovražnosti prodre svetlo solnce prave razumnosti, naj prešine srca naša medsebojno spoštovanje, medsebojna ljubezen! Naj nas ne vodijo zaslepljeni mednarodni hujškači, ampak vodijo naj nas nauki Kristusovi, po katerih edino se

more živeti v miru, katerega po tako žalostnih prepirih želim od Boga sebi in Vam vsem. Amen.

V Ljubljani, 1. oktobra 1908.

✠ **Anton Bonaventura**
knezoškof.

Naj se ta list vernikom s prižnice prečita, koj ko se razpošlje in ga p. t. duhovniki v roke dobite.

80.

Praznovanje letošnjih jubilejev.

V letošnjem pastirskem listu sem opozoril na tri jubileje, ki jih letos obhajamo. Lurški jubilej se je proslavljal po celi škofiji z raznimi cerkvenimi in zunaj-cerkvenimi slovesnostmi; posebna manifestacija je pa bilo naše lurško romanje.

Treba je pa sedaj še določiti čas za skupno praznovanje papeževega in cesarjevega jubileja.

I.

Papežev jubilej.

Papežev jubilej naj se po vsej škofiji praznuje dne 25. oktobra XX. nedeljo po binkoštih in sicer tako-le:

V soboto zvečer se po „Ave Mariji“ pol ure slovesno zvoni; v nedeljo pa naj se opravi slovesna sv. maša z dvema blagoslovoma, s Te Deum in s primerno pridigo, pri kateri naj se vernikom priporoči vsakoletni dar sv. Očetu „Petrov novčič“.

II.

Cesarjev jubilej.

Cesarjev jubilej naj se tako-le praznuje: V torek, 1. decembra, se zvečer po Avemariji pol ure slovesno zvoni; v sredo, 2. decembra, naj se opravi slovesna sv. maša z dvema blagoslovoma, v kateri se molitvam doda oratio pro Imperatore, potem Te Deum; nedeljo poprej pa naj se v patriotični pridigi ljudem razloži pomen tega dneva. V župnijah, kjer ni c. kr. uradov, se sme to praznovanje obhajati nedeljo, 29. novembra 1908.

Kn. škof. ordinariat v Ljubljani, 24. sept. 1908.

✠ **Anton Bonaventura**
knezoškof.

81.

Poročilo o delovanju „Sodalitatis Ss. Cordis“ leta 1907.

(Konec.)

K poročilu str. 97. naj se še pristavi:

Loka: Župnik K. Čik je predaval 1. o kanonični pokorščini in 2. o molitvi, zlasti o duhovskem brevirju.

Prošnje in nasveti.

Loka: Prosi se, naj se IV. škofov pridržaj natančneje razloži.

Odg. Pred 14. letom ni rezervata. Concubitus sodomiticus spada med rezervate.

Moravče: Po katerem slovilu se blagoslavlja svinje za bratovščine sv. Družine? Ali se dobe s takimi svinjami odpustki?

Odg. Posebnega slovila ni. Blagoslavlja se svinje lahko tako, kakor za Marijino družbo. — Odpustki s temi svinjami niso združeni.

Ribnica: Naj se izda knjiga, ki bi obsegala brez namigavanja na misale vse obrede velikega tedna,

kakor se morajo opravljati tam, kjer je en sam duhovnik. Knjiga naj bi imela obliko misala.

Odg. Za sedaj ni misliti na tako izdajo. Rabijo se lahko za druge škofije že izdane knjige.

Semič: 1. Kaj storiti duhovniku, če zahtevajo občine exoffo rojstne in krstne liste?

Odg. Navadne občine na deželi ne spadajo med one „öffentliche Behörden“, ki smejo „zum ämtlichen Gebrauche“ zahtevati uradne izpiske iz župnih matic. To smejo le občine po večjih mestih, ki delujejo tudi kot c. kr. okrajna glavarstva. Ako občina potrebuje kak uradni izpisek iz matic, naj tako listino zahteva po svojem c. kr. okrajnem glavarstvu. Župnik bi smel v uradno porabo občini, n. pr. za sestavo delavske knjižice, izgotoviti le preprost listič brez župnega pečata, v katerem izjavlja, da je l. l. ob tem in tem času tu in tu rojen.

2. Ali zadosti duhovnik, ki vodi procesijo na dan sv. Marka ali križev teden in poje slovenske litanije vseh svetnikov svoje dolžnosti, ali mora tudi še litanije latinsko moliti?

Odg. Ne zadosti, ampak mora se latinsko moliti, ker spadajo litanije te dni k oficiju.

Kranj: 1. Ordinariat se prosi, naj deluje na to: 1) da se popravi in izboljša katekizem za ljudske šole v stvarnem in jezikovnem oziru vsaj toliko, da bo mladini bolj umljiv; in 2) da se izpremeni učni načrt, ker se po sedanjem od otrok zahteva, da se preveč uče na pamet.

Odg. Pri stvarni popravili katekizma bi morali sodelovati vsi avstrijski škofje, ker je naš katekizem odobren od vseh avstrijskih škofov in veljaven za vso Avstrijo. Ordinariat ljubljanski ne more sam ni-

česar ukreniti. Glede jezikovnih izprememb in glede učnega načrta naj se stavijo predlogi „Društvu slovenskih katehetov“, ki že pripravlja učni načrt.

2. Ordinariat naj odloči in razglasi, ali naj hodijo gasilci pri procesijah vpricho presvetega Rešnjega Telesa odkriti ali pokriti.

Odg. Določilo se bo pozneje.

Šmartno pri Liji: 1. Naj se določi minimum za cerkvene sedeže.

Odg. Ni mogoče, ker so krajevne razmere pre-različne.

2. Naj se popravi obrednik, zlasti govor pri poroki.

Odg. Dotični govor ni zapovedan; vsak si sme nagovor po svoje prirediti.

J. F.

82.

O oddaji mašnih intencij v vzhodne pokrajine.

Instructio S. C. de Propaganda Fide pro negotiis Ritus Orientalis.

Quum plures praelati enucleatas instructiones postulaverint circa modum quo transmitti possint Missae ad Ecclesias rituum orientalium, haec S. C., ad tramites recentiorum Decretorum, has distinctas normas proponit ab omnibus adamussim servandas:

1. Si qui velint Missas, quarum exuberet copia, ad Ecclesias rituum orientalium mittere, hoc praestare possunt non modo per hanc S. C. uti praecipitur in Decreto Recenti S. C. Concilii (die 22 Maii 1907) sed etiam per Rmos Delegatos Apostolicos in regionibus orientalibus constitutos. Quo in casu necesse est significare Delegatis Apostolicis quot Missae et quae stipendiorum summa tradi debeant praelatis orientalibus intra cuiusque Delegationis ambitum existentibus.

2. Nullatenus licet eleemosynas mittere ad viros laicos qui postea eas distribuunt sacerdotibus Missas celebraturis.

3. Neque licet celebrationem Missarum directe committere presbyteris orientalibus.

4. Vetitum etiam est eleemosynas directe mittere ad Superiores Congregationum religiosarum orientalium.

5. Imo neque licet Missas directe committere Praelatis orientalibus qui vel sint Episcopi titulares vel simplices Vicarii Patriarchales.

6. Si vero agatur de Antistitibus habentibus iurisdictionem ordinariam episcopalem in Oriente, Missarum intentiones cum relativa eleemosyna ab episcopis et sacerdotibus ad ipsos Antistites directe mitti possunt pro necessitatibus sacerdotum dumtaxat eis subiectorum, uti declaravit S. C. Concilii die 18 Martii 1908. Ne autem, ex pluribus locis simul, multae eleemosynae confluent in unam et eandem dioecesim (quod nimiam dilationem in Missis celebrandis secumferret); ideo qui committit eleemosynas alicui Praelato orientali, certiore faciat de numero Missarum etiam Delegatum Apostolicum regionis ad quem spectat vigilare ut Missae, ea qua par est sollicitudine, celebrentur.

Datum Romae ex aedibus S. C. de Propaganda Fide die 15 Iulii 1908.

Fr. H. M. Card. Gotti, Praef.

Aloisius Chiesa, Officialis.

83.

Aktivitetne doklade bogoslovnih profesorjev.

Verordnung des Ministers für Kultus und Unterricht und des Finanz-Ministers vom 26. August 1908, mit welcher in Abänderung der Ministerial-Verordnung vom 4. Mai 1907, R. G. Bl. Nr. 118, (glej „Škof. List“, 1907, str. 68) die Aktivitätszulagen des systemisierten Lehr-

personales an den römisch-katholischen und griechisch-katholischen theologischen Diözesanlehranstalten und den theologischen Zentrallehranstalten zu Görz und Zara neu festgestellt werden.

§ 1.

Die nach § 1. Absatz 2, des Gesetzes vom 26. Jänner 1902 R. G. Bl. Nr. 25, den Professoren an theologischen Diözesan- oder Zentrallehranstalten gebührende Aktivitätszulage beträgt:

a) an den Diözesanlehranstalten in Brünn und Linz jährlich 960 Kronen;

b) an den Diözesanlehranstalten in St. Pölten, Trient, Klagenfurt, Laibach, Przemysl, Tarnow, Stanislaw und an den theologischen Zentrallehranstalten in Görz und Zara jährlich 840 Kronen;

c) an den Diözesanlehranstalten in Marburg, Budweis, Leitmeritz und Königgrätz jährlich 720 Kronen;

d) an den Diözesanlehranstalten in Brixen und Weidenau jährlich 600 Kronen.

§ 2.

Diese Aktivitätszulage kann auf Grund einer in jeder Richtung befriedigenden Dienstleistung nach Zurücklegung einer an diesen Lehranstalten oder an einer staatlichen Mittelschule zugebrachten Dienstzeit von in der Regel zehn Jahren, beziehungsweise zwanzig Jahren vom Minister für Kultus und Unterricht über Antrag des Diözesanbischöfes an den oben bei a) angeführten Anstalten auf 1104 Kronen, beziehungsweise 1288 Kronen, an jenen bei b) auf 966 Kronen, be-

ziehungsweise 1127 Kronen, an jenen bei c) auf 828 Kronen, beziehungsweise 966 Kronen, an jenen bei d) auf 690 Kronen, beziehungsweise 805 Kronen jährlich erhöht werden.

§ 3.

Der gemäss Alinea 3 der Ministerial-Verordnung vom 30. November 1906, R. G. Bl. Nr. 238, in die Bemessungsgrundlage für die nach der Bestimmung des § 3, Alinea 1, des Gesetzes vom 26. Jänner 1902., R. G. Bl. 25, entfallende Ruhegebühr des systemisierten Lehrpersonales an den römisch-katholischen und griechisch-katholischen theologischen Diözesanlehranstalten und den theologischen Zentrallehranstalten zu Görz und Zara einzurechnende Betrag ist wie bisher zu bemessen, und zwar im einzelnen Falle mit 400 Kronen, beziehungsweise 480 Kronen, beziehungsweise 560 Kronen. Ebenso wird auch der in der berufenen Ministerial-Verordnung vorgesehene Pensionsbeitrag von 3·8 Prozent ungeändert fortzuentsrichten sein.

§ 4.

Diese Verordnung tritt mit 1. September 1908 in Wirksamkeit.

Korytowski m. p.

Marchet m. p.

84.

Sanctus Ioannes Chrysostomus declaratur et constituitur Patronus sacrorum oratorum.

Quo congruus accedat cumulus solemnibus sacrisque pompis nuper expletis in honorem celeberrimi totius Ecclesiae Doctoris, Ioannis ob aureum eloquentiae flumen cognomento Chrysostomi, mox elapso saeculo decimoquinto, ex quo sanctus ipse Antistes exilio mulctatus iniuste, ac mala multa peressus, supremum diem obivit; Rmus P. Hugo Athanasius Gaisser, ex Ordine Sancti Benedicti, Pontificii Graecorum Collegii moderator, vota depromens peculiaris Coetus eiusmodi honoribus Chrysostomo tribuendis in Urbe constituti, ac munere suo feliciter perfuncti, Sanctissimum Dominum Nostrum Pium Papam Decimum supplex rogavit, ut eundem Sanctum Doctorem christianae eloquentiae et coelestem sacrorum concionatorum Patronum suprema auctoritate Sua declarare ac statuere dignaretur. Id siquidem fe. re. Leo Decimus tertius die quarta Iulii anno millesimo octingentesimo octogesimo quarto indubie praenunciaverat, sacros videlicet oratores in fidem ac tutelam collocando S. Ioannis Chrysostomi,

Ecclesiae Doctoris, quem omnibus ad imitandum proponebat exemplar, utpote qui christianorum oratorum facile princeps, ob aureum eloquentiae flumen, invictum dicendi robor, vitaeque sanctitudinem summis laudibus ubique celebretur. Sanctitas porro Sua has preces ab infrascripto Cardinali Sacrorum Rituum Congregationi Praefecto relatas peramanter excipiens, praeclarum Ecclesiae universae Doctorem decusque Sanctum Episcopum Ioannem Chrysostomum, oratorum sacrorum coelestem Patronum Apostolica auctoritate Sua declaravit et constituit; eundemque quemadmodum cunctis fidelibus omnigenae virtutis, ita christianae eloquentiae ad imitandum exemplar sacris concionatoribus libentissime proposuit. Contrariis non obstantibus quibuscunque. Die 8 Iulii 1908

S. Card. Cretoni, Praefectus.

† *D. Panici, Archiep. Laodicen., Secretarius.*

Vojaki in dekret: Ne temere.

C. in kr. apostolski vojni vikariat je z dopisom z dne 12. maja 1908. št. 3225 semkaj sporočil, da je sveta stolica dovolila, da smejo avstrijski vojaški ozir. mornariški duhovniki tudi še poslej svoji sodnosti podložne osebe povsod veljavno in dopustno poročati.

Dotični odstavek se dobesedno glasi:

Darnach bleibt bei Eheschließungen solcher Personen das Tridentinische Recht für die Militär- und Marinegeistlichkeit auch weiterhin in voller Geltung, und kann somit der zuständige Militär- oder Marine-seelsorger die seiner Jurisdiktion Unterstehenden überall, auch außerhalb seines Territoriums, gültig und erlaub-

terweise trauen oder zu einer solcher Trauung einen beliebigen Priester, der die erforderlichen Qualitäten besitzt, delegieren. Und weil der zuständige Militär- oder Marine-seelsorger als hiezu Berufener zu beurteilen hat, ob die beigebrachten Dokumente hinsichtlich des Militärbrautteils den militärischen Vorschriften entsprechend befunden worden sind, so kann der nicht zuständige Zivilpfarrer (des Trauungsortes) nur mit Delegation und Zustimmung, ja sogar der zuständige Zivilpfarrer der Braut nur mit Zustimmung des zuständigen Militär- oder Marine-seelsorgers Personen des k. u. k. Heeres oder der k. u. k. Kriegsmarine trauen.

S tem se č. duhovščina o tem obvešča.

Poroke oseb vojaškega pokolenja.

Vsled prošnje c. in kr. vojnega superiorata v Gradcu z dne 1. septembra 1908. št. 1076. se č. matičnim uradom naroča, naj

1. vselej natančno zaznamujejo vojaško krstno matico, iz katere se je posnel krstni list za dotičnega poročenca, in naj

2. poročno naznanilo vselej pošljejo naravnost onemu vojnemu matičnemu uradu, ki je izdal dotični krstni list, ali ki vodi dotično matico, čeprav bi bil list izdan od c. in kr. apost. vojnega vikariata iz ondi shranjenih matičnih duplikatov; na c. in kr. apost. vojni vikariat pa naj se pošiljajajo taka naznanila le v dvomnih slučajih.

V izvirniku se prošnja glasi:

Im Sinne des an sämtliche Feldsuperiorate ergangenen Auftrages des hochwürdigsten k. u. k. Aposto-

lischen Feldvikariates (Pastoralblatt No. 4., ddo 18. August 1908., fol. 37.) bittet hiemit das obige Feldsuperiorat, das hochwürdigste Fürstbischöfliche Ordinariat geruhe an den unterstehenden Klerus eine Anweisung ergehen zu lassen, wornach bei Nupturienten militärischer Abkunft die Militäraufmatrik, woraus der zur Eheschließung beigebrachte Taufschein entnommen war, genau zu bezeichnen und die Trauungsanzeige nur in zweifelhaften Fällen an das hochwürdigste k. u. k. Apostolische Feldvikariat in Wien, sonst aber direkt an jenes Militärmatrikelamt einzusenden ist, das den betreffenden Taufschein ausgestellt hat, oder das, falls er aus einem beim besagten hochwürdigsten Feldvikariate erlingenden Duplikate stammt, wenigstens die entsprechende Taufmatrik führt.

Razstava „Naš cesar“ na Dunaju.

V smislu dopisa c. kr. deželnega predsedništva z dne 6. septembra 1908, št. 4300/pr. se župnim uradom priporoča sodelovanje pri razstavi „Naš cesar“, ki se bo otvorila na Dunaju.

Po oglasu bodo razstavljeni predmeti sledeče vrste:

1. Bildliche Darstellungen Seiner kaiserlichen und königlichen apostolischen Majestät aus der Zeit von 1830 bis 1908 und zwar: Standbilder, Büsten, Reliefs, Medaillen, Münzen; Öl-, Aquarell-, Pastellporträts; Zeichnungen, Miniaturen, Original-Kupferstiche, Radierungen, -Holzschnitte, -Photographien etc.

2. Bildliche Darstellungen auf die Allerhöchste Person bezüglicher wichtiger Ereignisse.

3. Mit der Allerhöchsten Person in bedeutsamen Zusammenhänge stehende Gegenstände.

Kopien und Reproduktionen einschlägiger Kunstwerke werden nur zugelassen, wenn die Originale nicht erhältlich sind. Mit dem Allerhöchsten Bildnisse gezielte Industrieartikel sind ausgeschlossen.

V to vrsto spadajoči predmeti naj se pošiljajo med 1. in 15. novembrom na k. k. Gartenbau-Gesellschaft, Wien I., Parkring 12.

Predmeti se bodo vrnili med 27. decembrom 1908. in 15. januarjem 1909.

88.

Različne opazke.

5. Petletnice. Čč. gg. dušni pastirji, ki prosijo prvič za nakazanje petletnic, naj semkaj predložijo po tri tabelarne izkaze (vide „Škofijski list“, 1907, str. 51) tisti pa, ki prosijo za nadaljnje petletnice, naj predložijo vsaj po dva tabelarna izkaza in naj v šestem predelku zaznamujejo dan in številko vladnega odloka, kdaj jim je bila nakazana prejšnja petletnica.

6. Premeščeni čč. gg. se nujno opozarjajo, naj potom župnih uradov pošljejo dekaniskemu uradu izpolnjeni obrazec „Naznanila osebnih sprememb“ (glej

„Škofijski list“, 1907, str. 89), ker le tako je mogoče uradno poslovanje pospešiti in olajšati. Čč. dekanjski uradi naj pa drugačnih naznanil ne sprejemajo.

7. Matični izpiski za Ameriko. Vsled rastočega preseljevanja v Ameriko se pogosto dogaja, da zahtevajo župni uradi v Ameriki izpiske iz tukajšnjih matic. Župni uradi se opozarjajo, naj zmeraj rade volje postrežejo s temi izpiski, ki naj bodo brez kolka, ker so namenjeni le za cerkvene namene, in se smejo omejiti le na najpotrebnejše podatke.

89.

Slovstvo.

Katoliški verouk za višje razrede srednjih šol. Prva knjiga: Resničnost katoliške vere. Spisal dr. Ivan Svetina, profesor in katehet na c. kr. I državni gimnaziji v Ljubljani. Odobril preč. kn.-šk. ordinariat v Ljubljani dne 22. junija 1907, št. 2428. Kot učno knjigo potrdilo vis. c. kr. ministrstvo za bogočastje in pouk dne 25. avgusta 1908, št. 35.400. Cena vezani knjigi 2 K 60 vin. V Ljubljani, 1908. Založila „Katoliška Bukvarna.“ — Natisnila „Katoliška tiskarna.“ Str. 229.

Ker se bo polagoma slovenščina uvedla tudi v višje razrede naših srednjih šol, je bilo treba prirediti tudi slovenske učne knjige za verouk. Pričujoča knjiga je

prva v tej vrsti. Razdeljena je v uvod in tri poglavja, in sicer 1. viri, iz katerih se dokazuje resničnost katoliške vere, 2. Jezus Kristus je pravi Bog, 3. o katoliški Cerkvi. To poglavje obsega dva oddelka: a) Jezus je ustanovil katoliško Cerkev, b) Sveti Duh razsvetljuje in vodi katoliško Cerkev. Knjigo dopolnjuje berilo s sledečo vsebino: 1. Vsebina svetopisemskih knjig starega zakona 2. Zgodovinska verodostojnost svetopisemskih knjig starega zakona 3. Stari zakon je božja uredba. 4. Poučne knjige in preroška knjiga novega zakona ter pisatelji teh knjig.

90.

Konkurzni razpis.

Razpisane so župnije: Polica v šmarijski in Sveta Trojica pri Tržišču v trebanjski dekaniji. — Prošnje za župnijo Polico so nasloviti na c. kr. deželno vlado, za

Sv. Trojico pa na kolegiatni kapitel v Novem mestu. — Kot zadnji rok za vlaganje prošenj se določi 31. oktober 1908.

91.

Škofijska kronika.

Podeljena je bila župnija Črnuče č. g. Nikolaju Stazinski, župniku v zač. pok. v Trbojah.

Umeščeni so bili čč. gg.: Janez Rihtaršič, župnik v Loškem potoku, na župnijo Sv. Helena, Josip Pravhar, kaplan v Črnem vrhu nad Idrijo, na Loški potok, Josip Ocepek, kaplan v Čemšeniku na Dobovec, Engelbert Berlan, župnik na Dobovcu, na Zagradec 1. septembra; Janko Šiška, župnik na Rovih na Šent Juri pri Kranju 15. septembra; Frančišek Kralj, kaplan pri Šmartnem pri Litiji, na Dobrnič, 30. septembra, Josip Volc župnik v Velikih Poljanah, na Rova, Nikolaj Stazinski, župnik v zač. pok., na Črnuče 1. oktobra 1908.

Imenovani so čč. gg.: Dr. Anton Ratajec za učitelja z naslovom profesor na kn. šk. gimnaziji v Šent Vidu, absolvirani konservatorist Stanko Premerl za prefekta v kn. šk. Alojzijevišču, dr. Alojzij Merhar,

kaplan v Sostrem, za namestnega učitelja na II. državni gimnaziji v Ljubljani; Anton Žnidaršič, 2. kaplan v Zagorju, postane 1. kaplan istotam in soupravitelj Sv. Planine.

Premeščena sta čč. gg.: Anton Lavrenčič, kaplan v Cirknici, kot župni upravitelj v Velike Poljane, Jernej Podbevšek iz Zagorja v Cirknico.

Nameščeni so č. g. semeniški duhovnik Janez Primar za kaplana v Zagorju ob Savi.

Nadaljevat svoje študije so šli na dunajsko vseučilišče čč. gg. semeniški duhovniki oziroma novomašniki: Janez Kovač, Janez Samsa, Ignacij Breitenberger, Frančišek Trdan.

Pokojnina je dovoljena čč. gg. Andreju Pipan, župniku na Polici in Frančišku Perpar, župniku pri Sv. Trojici pri Tržišču.

Knezoškofijski ordinariat v Ljubljani, dné 2. oktobra 1908.